

การแปรของการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยทางสังคม

กรชนก นันทกานอก
สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ โดยศึกษาวจนลีลาการสัมผัสภาษณ์แทนวจนลีลา ไม่เป็นทางการและการอ่านคำคู่เทียบเสียงแทนวจนลีลาที่เป็นทางการ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากผู้บอกภาษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่ จำนวน 20 คน เพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน แบ่งเป็น 2 รุ่นอายุ คือ รุ่นอายุ 15–20 ปี แทนกลุ่มคนรุ่นใหม่ และรุ่นอายุ 40-55 ปี แทนกลุ่มคนรุ่นก่อนข้างเก่า ผลการศึกษาพบว่า ผู้บอกภาษา มีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] โดยมีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็น เสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ในสัดส่วนที่มากกว่า ในวจนลีลาที่เป็นทางการของกลุ่มคนรุ่นใหม่ เพศหญิง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรทางสังคมด้านวจนลีลา อายุ และเพศมีผลต่อการออกเสียงของผู้บอกภาษาและลักษณะการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ซึ่งอาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน

คำสำคัญ ; ภาษาศาสตร์สังคม, การออกเสียง, การแปร, ภาษาไทยถิ่นเหนือ

รับต้นฉบับ 23 มิถุนายน 2562 แก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ 29 กันยายน 2562 รับลงตีพิมพ์ 10 ตุลาคม 2562

Variation of Pronunciation of the Initial Consonant /ɲ/ in Northern Thai Dialect by Social Factors

Kornchanok Nanthakanok

Department of Thai Language and Culture

Faculty of Humanities

Chiangrai Rajabhat University, Thailand

Abstracts

This paper aims to study variation in the pronunciation of initial consonant /ɲ/ in the Northern Thai dialect based on two styles of language: interview which represents the informal style and minimal pair reading which represents the formal style. The data were collected from 20 informants who use the northern Thai dialect as a native language. The informants were divided into two sex groups: male and female and two age groups of 15–20 and 40–55. Those groups of age are the representative of new generation and rather old generation, 10 individuals for each group. The results show that there are 2 variants the initial consonant /ɲ/ in the Northern Thai dialect: [ɲ] and [j]. The study reveals that the new generation pronounces the initial consonant [j] most in the formal style. Therefore, the style, age, and sex have an effect on pronunciation of informants. It can be concluded that the variants of the initial consonant [j] in the Northern Thai dialect are commonly used, probably due to the influence of Standard Thai.

Keywords ; sociolinguistics, pronunciation, variation, Northern Thai Dialect

บทนำ

ภาษาไทยถิ่นเหนือ หรือภาษาไทยถิ่นที่พูดกันใน 8 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และบางอำเภอ ในจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งจัดอยู่ในภาษาตระกูลไท (Tai language family) สาขาตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern Tai) (สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์ และสมทรง บุรุษพัฒน์ 2560) ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันเป็นหลักเสมือนเป็นภาษาไทยมาตรฐานของท้องถิ่นภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีชื่อเรียกที่หลากหลาย ได้แก่ ภาษาล้านนา หรือคำเมือง เป็นชื่อเรียกภาษาของคนไทยในภาคเหนือปัจจุบัน ส่วนภาษาไทยวน หรือภาษาไทยวน เรียกตามชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย หรืออาณาจักรล้านนาไทย (กรรณิการ์ วิมลเกษม 2555) ตามการศึกษากลุ่มภาษาถิ่นตระกูลไทโดยใช้เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ ของเจ. มาร์วิน บราวน์ พบว่า ภาษาไทยถิ่นเหนือสามารถแบ่งเป็น 5 ภาษาถิ่นย่อย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเชียงรายได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ ลำปางและเชียงใหม่ (สุวรรณ เลี่ยมประวัติ 2551) ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปของภาษามีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านระบบเสียง ระบบคำ จึงทำให้คนไทยถิ่นเหนือสามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, ph, th, kh, b, d, c, f, s, h, m, n, ŋ, ŋ, j, w, l/ พยัญชนะต้นควบกล้ำ 10 หน่วยเสียง คือ /tw, cw, kw, khw, ʔw, sw, ŋw, ŋw, lw, jw/ พยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง คือ /-p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -j, -w/ หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียง คือ /i i:, e e:, ε ε:, u u:, o o:, ɔ ɔ:/ สระประสม 3 เสียง คือ /ia, Ma, ua/ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คือ ว.1 เสียงต่ำขึ้น (24) ว.2 เสียงกลางระดับ (33) ว.3 เสียงต่ำตก (21) ว.4 เสียงสูงตก (42) ว.5 เสียงสูงระดับ (44) ว.6 เสียงสูงขึ้น (45) (กรรณิการ์ วิมลเกษม 2555: 45) อย่างไรก็ตาม การออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นเหนือแต่ละจังหวัดก็มักจะมีคลาดเคลื่อนกันไปเล็กน้อยตามความแตกต่างของกลุ่มคนหรือธรรมเนียมในการออกเสียงประจำถิ่น (อุดม รุ่งเรืองศรี 2546) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ด้านระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นเหนือกับภาษาไทยถิ่นกลางหรือภาษาไทยมาตรฐาน พบว่ามีเสียงพยัญชนะที่เหมือนกัน 18 หน่วยเสียง โดยเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก เพดานแข็ง มีลม /ch/ และเสียงพยัญชนะรัว ปุ่มเหงือก /r/

ในภาษาไทยกลางไม่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นเหนือ ในขณะที่เสียงนสิก พาดานแข็ง /n/ ที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นเหนือก็ไม่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นกลาง (สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ 2551) การที่ระบบเสียงในภาษาถิ่นต่าง ๆ เกิดความแตกต่างกันนั้นอาจเนื่องมาจากเกิดการปฏิภาคกันของเสียงอย่างมีระบบในคำที่มีความหมายเดียวกันในแต่ละภาษาถิ่นที่ร่วมตระกูลกัน ความแตกต่างทางเสียงที่เกิดขึ้นของผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มคนไทยถิ่นเหนือทำให้มีผู้สนใจศึกษาภาษาไทยถิ่นเหนือจำนวนมากทั้งระบบเสียงระบบคำ ระบบประโยค ระบบความหมาย โดยศึกษาในเชิงภูมิศาสตร์ เชิงสังคมและ อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ รวมทั้งศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษาไทยถิ่นเหนือด้วย

การศึกษาภาษาถิ่นเชิงสังคมเป็นการศึกษาการใช้ภาษาของคนในแต่ละถิ่นตามปัจจัยทางสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษาส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมของผู้ใช้ภาษา ผู้ใช้ภาษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงภาษาที่ใช้โดยคนในสังคมนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังที่ เฟิร์ธ (Firth, 1964) (อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2550: 22) กล่าวว่า “การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของเราไม่มีตอนใดเลยที่เราจะหลุดพ้นจากอิทธิพลของสังคม” การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษาส่วนใหญ่จึงนำไปปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง อาทิ การศึกษาระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้าของผู้พูดภาษาลาวพวน โดยการนำปัจจัยด้านอายุของผู้พูดมาใช้ในการพิจารณาการออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ของผู้พูดภาษาลาวพวน ซึ่งผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปยังคงออกเสียงภาษาลาวพวนเดิม ในขณะที่กลุ่มผู้พูดที่อายุน้อย 15-29 ปีออกเสียงพูดเป็นแบบภาษาไทย (รัชณี เสนีย์ศรีสินต์ 2526) ปัจจัยทางสังคมยังส่งผลต่อทัศนคติในการเลือกใช้ภาษาของผู้พูด อาทิ ปัจจัยทางด้านการศึกษาและอายุมีผลต่อการออกเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองที่กลุ่มผู้พูดที่มีการศึกษาสูงและอายุน้อยจะไม่นิยมออกเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลา เนื่องจากไม่ใช้รูปแบบที่มีศักดิ์ศรีจากภาษามาตรฐาน (ปาลีรัฐ ทรัพย์ปुरु 2536) เมื่อนำปัจจัยด้านอายุมาศึกษาการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ มักพบว่ากลุ่มผู้พูดที่อายุน้อยเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษา ดังเช่นการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้น (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาจะแปรไปตามอายุและถิ่นที่อยู่ ซึ่งกลุ่มผู้พูดที่อายุน้อยและคนที่อาศัยอยู่ในชนบทมักจะออกเสียงเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

(อภิษฐา แก้วอุทัย 2553) ปัจจัยทางสังคมด้านอายุยังนำมาใช้ในการศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ที่เสียงวรรณยุกต์ที่เป็นรูปแปรดั้งเดิมนั้นมีโอกาที่จะสูญไปในอนาคต เนื่องด้วยเกิดวรรณยุกต์รูปแปรใหม่ในอัตราที่สูงขึ้นในกลุ่มอายุ 50-60 ปี และ 10-20 ปี (เอกพล กันทอง 2550) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเสียง คำศัพท์และความหมายในภาษาของ ในตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่โดยจำแนกคนตามระดับอายุ ซึ่งกลุ่มคนรุ่นอายุ 15-30 ปีเป็นกลุ่มที่เกิดการแปรด้านความหมายมากที่สุด (ศิริรัตน์ มูลตุ้ย 2553) ปัจจัยทางสังคมที่นำมาใช้ในการศึกษานั้นไม่เพียงแต่ปัจจัยทางอายุ เพศ ถิ่นที่อยู่อาศัย ยังมีการนำปัจจัยด้านวันจันลีมาใช้ในการออกเสียงของผู้พูด อาทิ การศึกษาการออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษที่พยัญชนะท้ายเป็น (l) และ (s) ของผู้หญิงที่อาศัยอยู่ชุมชนหลังมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งทั้งวันจันลีแบบเป็นทางการและวันจันลีแบบไม่เป็นทางการ ผู้บอกภาษานิยมออกเสียงพยัญชนะท้ายเป็น (s) ในคำยืมภาษาอังกฤษและนิยมออกเสียงพยัญชนะท้ายคำยืมภาษาอังกฤษเป็น (l) เฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่และคนรุ่นค่อนข้างใหม่เท่านั้น (อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ 2556) โดยงานวิจัยเหล่านี้ศึกษาระบบเสียงในภาษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงวรรณยุกต์ทั้งภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ตามปัจจัยทางสังคมทั้งด้านเพศ อายุ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย รวมทั้งวันจันลี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแปรของภาษาในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียง คำไวยากรณ์ มักจะแปรไปตามปัจจัยทางสังคมแต่ละด้าน

จากการศึกษาการใช้ภาษาและลักษณะทางภาษาที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของภาษาไทยถิ่นเหนือว่า ปัจจัยทางสังคมมีผลต่อการออกเสียงของคนไทยถิ่นเหนืออย่างไร โดยศึกษาเฉพาะการออกเสียงพยัญชนะต้นนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏในภาษาไทยมาตรฐาน ตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ด้านวันจันลี อายุ และเพศ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการแปรของออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยทางสังคมด้านวันจันลี อายุ และเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของงานวิจัย

1.1 ผู้วิจัยรวบรวมคำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงนสิกพทานเชิง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ จากหนังสือภาษาไทยถิ่นเหนือ ที่เขียนโดยกรรณิการ์วิมลเกษม (2555) เพื่อนำคำศัพท์มาจัดทำเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการออกเสียงตามวจนลีลาของผู้บอกภาษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล 2 ประเภทตามวจนลีลา คือ

- 1) วจนลีลาการสัมภาษณ์แทน วจนลีลาแบบเป็นไม่เป็นทางการ
- 2) วจนลีลาการอ่านคำคู่เทียบเสียง แทน วจนลีลาแบบเป็นทางการ

1.2 การคัดเลือกผู้บอกภาษางานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา จำนวน 20 คน เพศชาย 10 คน และเพศหญิง 10 คน จำแนกเป็น 2 รุ่นอายุ คือ รุ่นอายุ 15 – 20 ปี แทนกลุ่มคนรุ่นใหม่และรุ่นอายุ 40–55 ปี แทนกลุ่มคนรุ่นก่อนข้างเก่า

ผู้บอกภาษาต้องเป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่และมีถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตภาคเหนือตอนบน เนื่องจากเขตภาคเหนือตอนบนแต่เดิมเป็นพื้นที่อาณาจักรล้านนาที่คนในชุมชนใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือสื่อสารกันในชีวิตประจำวันเป็นภาษามาตรฐานและยังคงใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือในการสื่อสารระหว่างกันในชีวิตประจำวันมาจนถึงปัจจุบัน การเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตภาคเหนือตอนบนจะทำให้ได้ข้อมูลทางเสียงของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือปัจจุบันตามจริง โดยงานวิจัยนี้ผู้บอกภาษามีถิ่นที่อยู่อาศัย ใน 5 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แพร่ และพะเยา อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำคำศัพท์ที่รวบรวมภาษาไทยมาตรฐานที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงนสิกพทานเชิง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือจำนวน 15 คำจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตามวจนลีลา คือ วจนลีลาการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จัดทำรูปภาพ โดยแบ่งเป็นรูปภาพต่าง ๆ ที่มีชื่อเรียกคำศัพท์ที่ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนสิกพทานเชิง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ ทั้งหมด 15 คำ จำนวน 15 ภาพ เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ในวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ โดยมีรายการคำศัพท์ดังนี้

ตารางที่ 1 รายการคำศัพท์

คำภาษาไทย มาตรฐาน	คำภาษาไทย ถิ่นเหนือ	คำภาษาไทย มาตรฐาน	คำภาษาไทย ถิ่นเหนือ
ยาม	ɲa:m ⁴²	สัญญา	san ²⁴ -ɲa: ³³
หญิง	ɲiŋ ³³	ยิง	ɲiŋ ³³
หญ้า	ɲa: ⁴⁴	เหยื่อ	ɲMa ²¹
ใหญ่	ɲaj ²¹	ยิ้ม	ɲim ⁴⁵
ยก	ɲok ⁴⁵	เย็บ	ɲip ²⁴
ยอด	ɲo:t ²¹	ยุ่ง	ɲuŋ ³³
ย่อม	ɲo:m ⁴⁵	ยอม	ɲo:m ³³
ยาว	ɲa:w ³³		

ส่วนวจนลีลาการอ่านคำคู่เทียบเสียง ผู้วิจัยได้จัดทำรายการคำคู่เทียบเสียงและคู่เทียบเสียงคล้าย จำนวน 10 คู่ เพื่อทดสอบการออกเสียงในวจนลีลาแบบเป็นทางการ ซึ่งการออกเสียงมักจะใช้ความระมัดระวังมากกว่าการออกเสียงใน วจนลีลาแบบไม่เป็นทางการโดยการนำคำศัพท์ที่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ จำนวน 12 คำ และนำคำศัพท์ที่ออกเสียงพยัญชนะต้นเปิด เพดานแข็ง /j/ จำนวน 8 คำ มาใช้ในการเก็บข้อมูลด้วย เพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับผู้บอกภาษาในการออกเสียงในวจนลีลาแบบเป็นทางการเท่านั้น ไม่ได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เนื่องจากเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีรายการคำคู่เทียบเสียง ดังนี้

ตารางที่ 2 รายการคำคู่เทียบเสียง

คู่เทียบเสียง ภาษาไทยมาตรฐาน	คู่เทียบเสียง ภาษาไทยถิ่นเหนือ	คู่เทียบเสียง ภาษาไทยมาตรฐาน	คู่เทียบเสียง ภาษาไทยถิ่นเหนือ
สัญญา - หย่า	(san ²⁴)ŋa: ³³ - ja: ²¹	ยุง - ยิง	ŋuŋ ³³ - ŋiŋ ³³
ยก - หยก	ŋok ⁴⁵ - jok ²⁴	ยาก - อยาก	ja:k ⁴² - ja:k ²¹
ยาว - ย่าม	ŋa:w ³³ - ŋa:m ⁴²	เย็บ - หยิบ	ŋip ²⁴ - jip ²⁴
ยอม - ยอม	ŋo:m ⁴⁵ - ŋo:m ³³	หญิง - หึ่ง	ŋiŋ ³³ - jiŋ ²¹
หญ้า - ยา	ŋa: ⁴⁴ - ja: ³³	ยอด - หยอด	ŋo: ²¹ - jo: ²¹

3. วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาโดยใช้เครื่องมือทั้งที่เป็นรูปภาพและคำคู่เทียบเสียงที่จัดทำขึ้น ซึ่งผู้บอกภาษาต้องออกเสียงเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ ขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจัดบันทึกการออกเสียงของผู้บอกภาษาด้วยสัทอักษรสากล IPA รวมทั้งบันทึกเสียงด้วยโปรแกรมเสียงบันทึกในระบบ macOS Mojave ที่ติดตั้งมาในโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ iOS โดยบันทึกการออกเสียงตั้งแต่เริ่มการสนทนา เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบข้อมูลในภายหลัง

4. วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์การออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนสิกพदानแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยทางสังคมด้านวันจันลีลา อายุ และเพศ จากข้อมูลการออกเสียงของผู้บอกภาษาทั้งหมด 20 คนในวันจันลีลาที่เป็นทางการ 12 คำและวันจันลีลาแบบไม่เป็นที่ทางการ 15 คำ รวมทั้งหมด 27 คำทดสอบ ซึ่งผู้บอกภาษาแต่ละคนออกเสียงคำทดสอบคำละ 1 ครั้ง จากนั้นสรุปผลรวมความถี่ในการออกเสียงพยัญชนะต้น โดยความถี่ในการออกเสียงพยัญชนะต้นใช้สูตรในการคำนวณ คือ

ผลรวมความถี่ในการออกเสียง = จำนวนคำทดสอบ x จำนวนผู้บอกภาษา x จำนวนครั้งในการออกเสียง

จากนั้นคำนวณค่าร้อยละของความถี่ในการปรากฏเสียงพยัญชนะต้นที่แปรตามปัจจัยทางสังคม โดยใช้สูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{ร้อยละของความถี่} = \frac{\text{ผลรวมความถี่ในการออกเสียง} \times 100}{\text{จำนวนคาทดสอบทั้งหมด}}$$

การศึกษานี้ไม่ได้นำเสียงวรรณยุกต์ในการออกเสียงคำศัพท์ของผู้บอกภาษาแต่ละคนมาพิจารณาด้วย เนื่องจากผู้บอกภาษาเป็นคนไทยถิ่นเหนือที่มาจากหลากหลายถิ่น ซึ่งแต่ละถิ่นจะออกเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน

ผลการศึกษา

การศึกษารอกเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ของผู้บอกภาษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่ พบว่า พยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือนั้น ผู้บอกภาษามีการออกเสียง จำนวน 2 เสียง คือ เสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] โดยแสดงรายละเอียดด้วยตารางตามปัจจัยทางสังคม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านวันจันลีลา

การศึกษารอกเสียงพยัญชนะต้นในภาษาไทยมาตรฐานที่มีเสียงปฏิภาคเป็น /ɲ/ ของผู้บอกภาษาจำแนกตามวันจันลีลาแบบเป็นทางการโดยให้ผู้บอกภาษาอ่านคำคู่เทียบเสียงและวันจันลีลาแบบไม่เป็นทางการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษารวมทั้งใช้รูปภาพประกอบ ผลการศึกษาแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิกเพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทย ถิ่นเหนือของผู้บอกภาษาจำแนกตามวันลีลา

รุ่นอายุ	วันลีลาไม่เป็นทางการ				วันลีลาเป็นทางการ			
	[ŋ]		[j]		[ŋ]		[j]	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
อายุ 40-55 ปี	72	48	78	52	53	44.20	67	55.80
อายุ 15-20 ปี	81	54	69	46	26	21.67	94	78.33
รวม	153	51	147	49	79	33	161	67

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บอกภาษาแต่ละรุ่นอายุมีการออกเสียงเป็นเสียงนาสิกเพดานแข็ง [ŋ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ทั้งในวันลีลาแบบไม่เป็นทางการและวันลีลาแบบเป็นทางการ โดยในส่วนวันลีลาแบบไม่เป็นทางการนั้น คนรุ่นอายุ 40-55 ปี ผู้บอกภาษามีการออกเสียงพยัญชนะต้นทั้งสองเสียงไม่ต่างกันมาก ในขณะที่คนรุ่นอายุ 15-20 ปี ผู้บอกภาษาออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] มากกว่าออกเสียงเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] เมื่อพิจารณาถึงความถี่ของการปรากฏใช้โดยรวมพบว่า ในวันลีลาแบบไม่เป็นทางการผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุยังคงนิยมออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] ส่วนวันลีลาแบบเป็นทางการพบว่า ผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุมีการออกเสียงพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากกว่าออกเสียงพยัญชนะนาสิก เพดานแข็ง [ŋ]

เมื่อวิเคราะห์การออกเสียงพยัญชนะต้นตามวันลีลาการพูดของผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุ พบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งวันลีลาแบบเป็นทางการและวันลีลาแบบไม่เป็นทางการ คือ ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นทั้งเสียงนาสิกเพดานแข็ง [ŋ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] โดยออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิกเพดานแข็ง [ŋ] มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51 ในวันลีลาแบบไม่เป็นทางการและออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67 ในวันลีลาแบบเป็นทางการ

2. ปัจจัยด้านเพศ

การศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือของผู้บอกภาษาจำแนกตามเพศ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับผู้บอกภาษาที่เป็นพูดภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่จำนวน 20 คน เป็นเพศชาย 10 คนและเพศหญิง 10 คน ผลการศึกษาแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /J/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือของผู้บอกภาษาจำแนกตามเพศ

รุ่นอายุ	เพศชาย				เพศหญิง			
	[ɲ]		[j]		[ɲ]		[j]	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
อายุ 40-55 ปี	73	54.07	62	45.93	52	38.51	83	61.49
อายุ 15-20 ปี	55	40.74	80	59.26	52	38.51	83	61.49
รวม	128	47.40	142	52.60	104	38.51	166	61.49

จากข้อมูลตาราง 4 แสดงให้เห็นถึงการออกเสียงพยัญชนะต้นจำแนกตามเพศของผู้บอกภาษา พบว่า เพศชายรุ่นอายุ 40-55 ปี ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] มากกว่าออกเสียงเป็น เสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ซึ่งตรงข้ามกับเพศหญิงที่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากกว่าออกเสียงเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] ส่วนเพศชายและหญิงในรุ่นอายุ 15-20 ปี พบว่า ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บอกภาษาทั้งเพศชายและหญิงออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากกว่าออกเสียงเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ]

เมื่อวิเคราะห์การออกเสียงพยัญชนะต้นตามปัจจัยด้านเพศแล้ว พบว่า เพศหญิงทั้ง 2 รุ่นอายุมีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.49 ในขณะที่เพศต่างรุ่นอายุจะมีความถี่ในการออกเสียงพยัญชนะต้นที่ต่างกัน คือ เพศชายรุ่นอายุ 40-55 ปี ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ]

มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.07 ส่วนเพศชายรุ่นอายุ 15–20 ปีมีมักจะออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.26 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลรวมการออกเสียงพยัญชนะต้นตามปัจจัยด้านเพศโดยภาพรวม พบว่า ผู้บอกภาษาทั้งเพศชายและเพศหญิงยังคงออกเสียงพยัญชนะต้นทั้งเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] แต่ส่วนใหญ่นิยมออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุดทั้งเพศหญิงและเพศชาย

3. ปัจจัยด้านอายุ

การออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิกเพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือของผู้บอกภาษาจำแนกตามอายุ ผู้วิจัยแบ่งผู้บอกภาษาเป็น 2 รุ่นอายุ คือ รุ่นอายุ 15–20 ปี แทนกลุ่มคนรุ่นใหม่และรุ่นอายุ 40–55 ปี แทนกลุ่มคนรุ่นก่อนข้างเก่า ผลการศึกษาแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือของผู้บอกภาษาจำแนกตามอายุ

อายุ	การออกเสียงพยัญชนะต้น			
	[ŋ]		[j]	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
อายุ 40–55 ปี	125	46.30	145	53.70
อายุ 15–20 ปี	107	39.63	163	60.37

จากข้อมูลตาราง 5 ได้แสดงการออกเสียงพยัญชนะต้นของผู้บอกภาษา 2 รุ่นอายุ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยความถี่ของการออกเสียงตามการปรากฏใช้ของผู้บอกภาษาทั้งวันจันลีลาแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ พบว่า การออกเสียงพยัญชนะต้นของผู้บอกภาษารุ่นอายุ 40–55 ปี ที่ออกเสียงเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] มีมากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุ 15–20 ปี แต่ในการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] จากข้อมูลพบการออกเสียงในผู้บอกภาษารุ่นอายุ 15–20 ปี มากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุ 40–55 ปี

เมื่อวิเคราะห์การออกเสียงพยัญชนะต้นตามรุ่นอายุโดยภาพรวม พบว่า รุ่นอายุ ทั้ง 2 รุ่นมีการปรากฏการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] เหมือนกันทั้งสองเสียง นอกจากนี้ยังพบว่า รุ่นอายุทั้ง 2 รุ่นมีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด

จากการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยทางสังคมด้านวจนลีลา อายุ และเพศ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยทางสังคม

อายุ (ปี)	วจนลีลา	เพศ	การออกเสียงพยัญชนะต้น				ผลรวมความถี่การออกเสียง(ครั้ง)
			[ŋ]		[j]		
			ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
40-55	ไม่เป็นทางการ	ชาย	38	7.04	37	6.87	270
		หญิง	34	6.30	41	7.59	
	เป็นทางการ	ชาย	35	6.48	25	4.62	
		หญิง	18	3.33	42	7.77	
15-20	ไม่เป็นทางการ	ชาย	39	7.22	36	6.69	270
		หญิง	42	7.77	33	6.11	
	เป็นทางการ	ชาย	16	2.97	44	8.14	
		หญิง	10	1.85	50	9.25	
รวม			232	42.96	308	57.04	540

สรุปและอภิปราย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของการออกเสียงพยัญชนะต้นนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยด้านวจนลีลา อายุ และเพศของผู้บอกภาษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เมื่อวิเคราะห์โดยจำแนกตามปัจจัยด้านวจนลีลา ด้านอายุ และด้านเพศ พบว่า ผู้บอกภาษามีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] เหมือนกันทุกด้าน แต่ความถี่ในการออกเสียงตามปัจจัยทางสังคมแต่ละด้านแตกต่างกัน

ด้านวจนลีลา พบว่า ผู้บอกภาษาออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนสิกพทานแข็ง [ŋ] มากที่สุดในวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการและออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานอ่อน [j] มากที่สุดในวจนลีลาแบบเป็นทางการ งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ในวจนลีลาแบบเป็นทางการหรือในสถานการณ์ที่ต้องระมัดระวังในการออกเสียง ผู้บอกภาษาที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนือจะใช้เสียงที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐาน คือเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] แต่ในขณะที่เมื่อผู้บอกภาษาสนทนาในวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยถิ่นเหนือแม้จะมีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] อยู่บ้าง แต่ ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ยังคงออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนสิกพทานแข็ง [ŋ] มากที่สุด วจนลีลาในการใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษาของผู้บอกภาษาหรือผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ

ด้านอายุ พบว่า ผู้บอกภาษารุ่นอายุ 40-55 ปี ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนสิกพทานแข็ง [ŋ] ในภาษาไทยถิ่นเหนือมากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุ 15-20 ปี ในทางตรงกันข้ามผู้บอกภาษารุ่นอายุ 15-20 ปี ก็ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุดเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนสิกพทานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือครั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะการแปรในการออกเสียงพยัญชนะในผู้พูดที่มีอายุต่างกันภาษาลาวพวนของรัชนี เสนีย์ศรีสันต์ (2526: 109) ที่พบว่า การออกเสียงนสิกพทานแข็ง [ŋ] เป็นลักษณะของภาษาลาวพวนรุ่นเก่า ภาษาของคนในชุมชนอยู่ในระยะเปลี่ยนแปลงทำให้อิทธิพลของเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ในภาษาไทยมาตรฐานมีอิทธิพลเข้ามา ซึ่งผู้บอกภาษาลาวพวนในกลุ่มอายุ 15-29 ปี เป็นกลุ่มที่ออกเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด จากข้อมูลที่พบและงานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านอายุของผู้พูดหรือผู้บอกภาษาส่งผลต่อการออกเสียงที่ต่างกัน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่ารุ่นอายุมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะบางประการของภาษา ซึ่งเห็นได้ชัดจากงานวิจัยว่าเกิดการแปรของเสียงพยัญชนะต้นและเสียงที่เกิดการแปรได้รับความนิยมในการใช้โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ในงานวิจัยกลุ่มรุ่นอายุ 40-55 ปี แม้จะมีการนิยมนอกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนสิกพทานแข็ง [ŋ] มากที่สุดก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาการออกเสียงตามรุ่นอายุโดยภาพรวมกลับพบว่า รุ่นอายุทั้ง 2 รุ่นมีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด

ด้านเพศ พบว่า ผู้บอภาษาเพศชายรุ่นอายุ 40-55 ปี ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] มากที่สุด ในขณะที่เพศหญิงในรุ่นอายุเดียวกันออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาของเพศชายและเพศหญิงในรุ่นอายุ 40-55 ปี มีลักษณะที่ต่างกัน โดยรูปภาษาที่ผู้หญิงเลือกใช้ในการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นรูปที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐานที่ใช้ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มเพศชายและหญิง รุ่นอายุ 15-20 ปี มักจะออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานอ่อน [j] มากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแปรของการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] ในภาษาไทยถิ่นเหนือของกลุ่มวัยรุ่นเพศชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน ลักษณะการออกเสียงมีแนวโน้มที่จะลดความเป็นนาสิกของพยัญชนะ ซึ่งอาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านเพศของผู้บอภาษาที่มีความแตกต่างกันแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ต่างกันในการใช้ภาษา สอดคล้องกับ โรเมน (1978) (อ้างใน อมร, 2550: 49) ที่กล่าวถึงความแตกต่างกันด้านเพศของผู้ใช้ภาษาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาและส่วนใหญ่เพศหญิงเป็นเพศที่มีส่วนสำคัญในการริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลง เห็นได้จากข้อมูลการออกเสียงในงานวิจัยนี้ที่พบว่า เพศหญิงทั้ง 2 รุ่นอายุเป็นกลุ่มที่ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] มากที่สุด

จากการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้นที่มีเสียงปฏิภาคเป็น /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือตามปัจจัยทางสังคมด้านวัยจนลีลา อายุ และเพศของผู้บอภาษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่ นั้น แสดงให้เห็นว่า เสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ɲ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือมี 2 รูปแปร คือ เสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] และเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ซึ่งเกิดการแปรทางเสียงตามปัจจัยทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้บอภาษาที่เป็นคนไทยถิ่นเหนือยังคงออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] อยู่เป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 42.96 ของการออกเสียงในผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ ในทางกลับกัน ผู้บอภาษาก็มีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ด้วย คิดเป็นร้อยละ 57.04 ซึ่งการใช้ยู่ในสัดส่วนที่มากกว่าพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ɲ] แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผู้บอภาษาไทยถิ่นเหนือที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนือเป็น ภาษาแม่ มีแนวโน้มที่จะใช้เสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ในพยัญชนะต้นเสียง

นาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ของภาษาไทยถิ่นเหนือมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแปรของภาษาทางด้านเสียงที่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป แม้ว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้บอกภาษายังคงใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือสื่อสารกันเป็นหลักในสังคมก็ตาม อาจเนื่องจากความสะดวกในการออกเสียงของผู้ใช้ภาษาหรืออาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลการออกเสียงของภาษาไทยมาตรฐานที่ทำให้เกิดการแปรของเสียงในภาษา อีกทั้งจากข้อมูลการออกเสียงของผู้บอกภาษาที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้บอกภาษาเป็นผู้ที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แพร่ และพะเยา ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ผู้บอกภาษาที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงรายทั้ง 2 รุ่นอายุส่วนใหญ่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงเปิด เพดานแข็ง [j] ในพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ แต่ยังคงมีการออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงนาสิก เพดานแข็ง [ŋ] อยู่บ้าง ในกลุ่มผู้บอกภาษาที่มีถิ่นที่อยู่ในอำเภอที่ติดกับพื้นที่จังหวัดอื่น ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเกิดจากการสัมผัสภาษาของคนในชุมชน แต่เนื่องด้วยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตผู้บอกภาษาเป็นเพียงผู้ที่พูดภาษาไทย ถิ่นเหนือเป็นภาษา แม้จึงไม่ได้อภิปรายผลในส่วนนี้ หากมีการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เพดานแข็ง /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นเหนือโดยเพิ่มเติมปัจจัยด้านถิ่นที่อยู่อาศัยจะทำให้ผลการศึกษาเรื่องการออกเสียงของผู้บอกภาษาไทยถิ่นเหนือชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วัฒนเกษม. (2555). *ภาษาไทยถิ่นเหนือ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: หจก. เซนปรินต์ติ้ง.
- ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุ้ง. (2536). *การแปรของเสียง (ห) ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนี้ เสนีย์ศรีสันต์. (2526). *การศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาปลาเค้าของผู้พูดภาษาที่มีอายุต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริรัตน์ มูลดี. (2553). *การวิเคราะห์การแปรของภาษายองด้านคำศัพท์และการใช้คำศัพท์ของคนสามระดับอายุในตำบลวกค้ำอำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์และสมทรง บุรุษพัฒน์. (2560). ระบบเสียงภาษาไทยวนในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*. 34(1), 90-117.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ. (2551). *การศึกษาภาษาถิ่น: ภาษาตระกูลไทย*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ. (2556). การออกเสียงพยัญชนะท้าย (l) และ(s) ในคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยมาตรฐานของชุมชนหลังมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามวจินลีลาและอายุของผู้พูด. *วารสารบัณฑิตศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 2(1), 15-32.
- อภิชญา แก้วอุทัย. (2553) การศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา ตามปัจจัยทางสังคมด้านอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*. 30(2), 27-40.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). *ภาษาศาสตร์สังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. (2546). *วรรณกรรมล้านนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เอกพล กันทอง. (2550). *การแปรของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ตามกลุ่มอายุ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.